

Rekrytering av läkare kräver etisk kod

Aldrig tidigare har Sverige haft så många läkare som nu. Tillgången på läkare ökade med 28 procent mellan 1995 och 2006, enligt Socialstyrelsens årsrapport 2008. Trots det råder brist på läkare. Det gäller framför allt inom vissa specialiteter som allmänmedicin och psykiatri.

Aven övriga EU har problem med rekrytering av hälso- och sjukvårdspersonal. Kommissionen presenterade därför i höstas en grönbok om europeisk arbetskraft inom hälso- och sjukvården. Grönboken visar att den demografiska och medicintekniska utvecklingen leder till ökad efterfrågan på sjukvård och än större rekryteringsproblem.

CPME, den europeiska läkarorganisationen, antog också i höstas ett dokument om rekrytering av läkare inom EU. CPME anser att rekryteringskampanjer inte bör riktas mot länder som har ett sårbart hälso- och sjukvårdssystem. Sårbart kan betyda stor brist på läkare eller att landet har en så låg hälso- och sjukvårdsbudget att befolkningens basala sjukvårdsbehov inte kan tillgodoses.

Många länder, inklusive Sverige, har under många år använt sig av rekryteringskampanjer i andra länder. Höginkomstländer har genom åren mottagit hård kritik för att dränera låginkomstländer på välutbildad arbetskraft, inte minst läkare. Flera afrikanska länder har fler läkare som arbetar utomlands än i hemlandet, vilket får förödande konsekvenser för deras egen hälso- och sjukvård.

Oftast går strömmen av läkare från fattigare länder till rikare. Mottagarlandet tjänar på att ta emot en redan välutbildad person och sparar kostnader för utbildningen av egna läkare.

Det är inte enbart låga löner utan också en kombination av ett dåligt uppbyggt hälso- och sjukvårdssystem, bristande möjligheter att behandla patienter, nedgångna byggnader och brist på materiel som gör att läkare lämnar sina hemländer.

Ghana är ett land som exporterar stor andel läka-

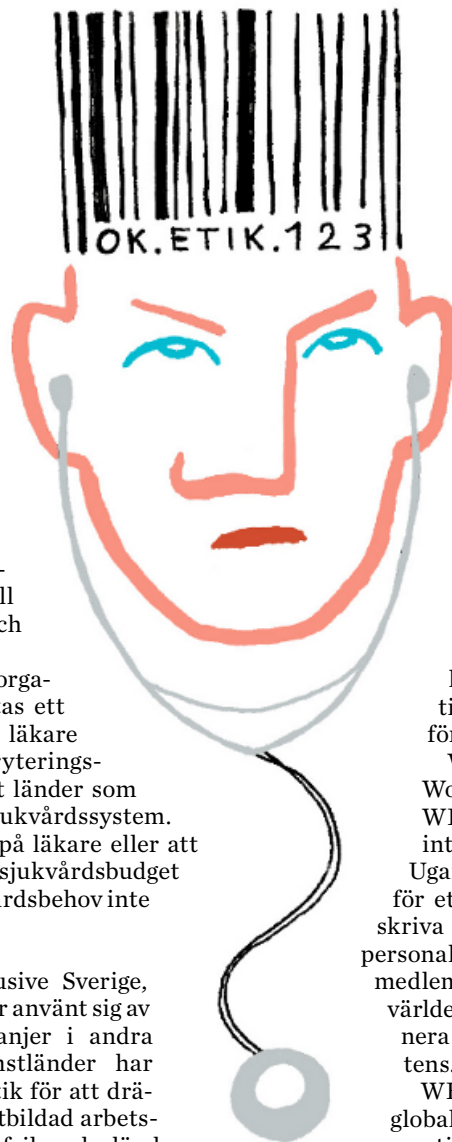

Illustration: Annika Huett

re. År 2004 utbildades 70 läkare, och av dem flyttade 67 till andra länder. WHO beräknar att Ghana mellan 1998 och 2002 förlorade motsvarande 35 miljoner pund av sina investeringar i läkar- och sjuksköterskeutbildning. Under samma år sparade Storbritannien 65 miljoner pund på import av färdigutbildade läkare och sjuksköterskor. Etiopien, som har ca 85 miljoner invånare, har mindre än 1 000 sjuksköterskor i landet. WHO beräknar att länderna söder om Sahara är i behov av mer än en miljon hälso- och sjukvårdspersonal.

World Medical Association, WMA, tog 2003 fram ett dokument med etiska riktlinjer för internationell rekrytering av läkare för att guida läkarorganisationer och beslutsfattare i deras försök att finna lösningar.

WMA ingår i »the Global Health Workforce Alliance« som drivs av WHO och som 2008 anordnade ett internationellt möte i Kampala, Uganda. Detta möte blev startskottet för ett gemensamt arbete med att beskriva problemen med brist på utbildad personal i hälso- och sjukvården. Enligt medlemsorganisationerna måste västvärlden ta större ansvar för att inte dränera utvecklingsländerna på kompetens.

WHO arbetar nu med att ta fram en global uppförandekod för hur internationell rekrytering av sjukvårdspersonal bör fungera.

Jämförelsen med Afrika kan få problemen inom EU att blekna. Men även här bör vi fundera över rekrytering i ett etiskt perspektiv. Alla länder måste sträva efter att ha tillräcklig utbildningskapacitet.

Läkare som söker sig aktivt till andra länder på grund av dåliga arbetsvillkor och migration kan sannolikt stimulera till förbättrade anställningsvillkor i de länder läkarna lämnar. Utbyte av medicinsk kunskap kan medföra fördelar för båda länderna. En grundprincip inom EU är också fri rörlighet för personer, varor och tjänster.

Rekrytering av läkare måste dock ske på ett etiskt försvarbart sätt. Sveriges läkarförbund ställer sig bakom kraven från CPME och anser att den aktiva rekrytering som landstingen bedriver i vissa länder bör upphöra.

»... den aktiva rekrytering som landstingen bedriver i vissa länder bör upphöra.«

Eva Nilsson Bågenholm
ordförande i
Läkarförbundet

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm